

7 Kasım 2008

Öztangut: "Hisse Senedinde Stopaj Kalkıyor"

TSPAKB'nin aylık yayını Sermaye Piyasasında Gündem'in Kasım 2008 sayısında yer alan yazısında Başkan Nevzat Öztangut, küresel finansal krizin Ekim ayında yeni bir dönemece girdiğini, dünyanın önde gelen ülkelerinde hükümetlerin daha radikal önlemler almaya başladıklarını belirtti. Öztangut, hükümetlerin yerel bankalara ortak olduğunu, banka mevduatlarının garanti tutarının da artırıldığını ekledi. Bazı ülkelerin IMF ile anlaşarak istikrar programlarına başladığına da işaret eden Öztangut, Türkiye'de de Ekim ayı içinde gerek döviz kurlarında, gerek sermaye piyasasında önemli dalgalanmalar yaşandığını ifade etti.

Aracı Kuruluşlar Birliği olarak krizin etkisinin azaltılması yönünde hükümetin atacağı adımları yakından takip ettiklerini söyleyen Başkan Öztangut, katıldıkları toplantılarda sektörün sorunlarını dile getirdiklerini belirtti. Bu kapsamda, hisse senedi kazançlarından stopajın kaldırılması yönündeki taleplerinin Maliye Bakanlığınca olumlu karşılandığını ve bu işlemlerde oranın %0 olarak kamuoyuna açıklandığını ekledi.

Aracı Kurum Yoğunlaşma ve Performans Analizi

Sermaye Piyasasında Gündem'in Kasım sayısında iki araştırma raporu yer alıyor; **Aracı Kurum Yoğunlaşma ve Performans Analizi** ve **Tayvan Sermaye Piyasası**. İlk raporda 2008/06 dönemine ilişkin aracı kurumların mali ve faaliyet verileri çeşitli sınıflandırmalar çerçevesinde inceleniyor. Analizde 95 aracı kurum ele alınıyor.

Kâr Büyük ve Banka Kökenli Aracı Kurumlarda

Analize göre, 2008 yılının ilk yarısında, 40 kurum kâr ederken, 55 kurum zarar açıkladı. Banka kökenli ve büyük ölçekli kurumlar kâr ederken, orta ve küçük ölçekli kurumlar zarar kaydetti.

İlk 20 Kurum Sektör Kârının Tamamını Elde Etti

2008 yılının ilk yarısında sektör aktiflerine göre sıralanan ilk 20 aracı kurum, sektörün yaklaşık yarısını istihdam ederek, toplam kârın neredeyse tamamını oluşturdu.

Benzer şekilde, faaliyet geliri en yüksek 20 kurum, hisse senedi işlemlerin %55'ini, sektör kârının ise %98'ini yarattı.

Ölçek Arttıkça Gelir Çeşitliliği Artıyor

Komisyon gelirleri yerli özel kurumlarda toplam gelirlerin %60'ı kadar iken, bu oran yabancı kurumlarda %69'a çıkıyor. Kamu aracı kurumlarında ise alım-satım kârları faaliyet gelirlerine katkıda bulunuyor.

Ölçeklere göre faaliyet gelirlerinin yapısı incelendiğinde, ölçek arttıkça gelirlerin çeşitlilik kazandığı görülüyor. Daha geniş alanda hizmet sunabilen büyük aracı kurumlar, gelirlerinin yaklaşık üçte birini varlık yönetimi ve kurumsal finansman gibi hizmetlerden elde ediyor.

Çalışanların Eğitim Düzeyi ile Verimlilikleri Paralel

Daha eğitilmiş çalışanların istihdam edildiği banka kökenli, büyük ölçekli ve yabancı aracı kurumlarda kârlılık daha yüksek. Bu aracı kurumlardaki ortalama çalışan ücretleri de ortalamanın üzerinde.

Yabancı Yatırımcılar Yabancı Aracı Kurumları Tercih Ediyor

Yabancı kurumlarda işlemlerin yarısından fazlasını yurtdışı yatırımcılar gerçekleştiriyor. Büyük ölçekli ve banka kökenli aracı kurumlarda ise, yabancı yatırımcıların işlem hacmi payı %30 civarında.

Yerli, küçük ölçekli ve banka kökenli olmayan kurumlarda ise yerli bireysel müşteriler ağırlıkta.

Tayvan Sermaye Piyasası

İkinci raporda, "Asya Kaplanları" olarak adlandırılan Uzakdoğu ülkeleri arasında sayılan Tayvan'ın sermaye piyasası inceleniyor.

Menkul Kıymet, Türev ve Tezgâhüstü Piyasalar

Ülkede, Tayvan Menkul Kıymetler Borsası, Tayvan Türev Borsası ve Gre Tai Piyasası olmak üzere 3 borsa bulunuyor.

Tayvan Menkul Kıymetler Borsası

Tayvan Menkul Kıymetler Borsasında, hisse senetleri, varantlar, borsa yatırım fonları, sabit getirili menkul kıymetler, depo sertifikaları, yatırım ortaklığı ve gayrimenkul yatırım ortaklığı payları işlem görüyor. 2007 yılında borsada işlem gören 698 hisse senedinde 1 trilyon \$'lık hacim gerçekleşirken, 2.000'den fazla varantın işlem hacmi 8 milyar \$'a yaklaştı.

Tayvan Türev Borsası

1992 yılında kurulan Tayvan Türev Borsasında vadeli işlem ve opsiyonlar işlem görüyor. TAIEX endeksine dayalı opsiyon sözleşmeleri, borsanın toplam işlem hacminin %80'ini oluşturuyor.

Gre Tai Piyasası

Kuruluş amacı tezgâhüstü tahvil piyasasının daha organize bir yapıya kavuşması iken, Gre Tai ilerleyen yıllarda orta ve küçük ölçekli şirketlerin kote olduğu bir piyasa konumuna geçti. 2007 sonunda kote olan 554 şirketin piyasa değeri 60 milyar \$'a yaklaştı.